

Ordføreren for forslagsstillerne (Aksel Knudsen) (KrF):

Jeg skal hermed tillade mig at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v., idet jeg vedrørende motiveringen herfor skal henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger.

Ordføreren for forslagsstillerne (Wamberg) (FP):

Jeg tillader mig herved at fremsætte forslag til lov om den skatteyderbetalte videnskabelige forskning. Jeg skal henviser til forslagens tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ekspropriation til byudvikling.

(Lovforslag nr. 75. Fremsat 12/11 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Normann Andersen (S):

Det er jo ikke så længe siden, at principerne i lov om ekspropriation til byudvikling har været til debat her i salen i forbindelse med næsten tilsvarende lovgivning. Derfor agter jeg heller ikke på nuværende tidspunkt at knytte så mange kommentarer til selve lovforslaget, men derimod, måske nok lidt utraditionelt, i stedet for sige lidt om, hvilken praktisk betydning omtalte lov kunne have haft for bl. a. en af Danmarks kendteste byer, når det drejer sig om moderne planlægning, nemlig byen Holstebro.

Nævnte bys ry på dette område er gået viden om, og mange byplaneksperter har studeret den form, byens planlæggere har lagt for dagen ved at gøre en tilbagestående gammel by til en ny by med gode miljø- og trivselsvilkår på en lang række områder samt skabe en trafikplanlægning, der er bemærkelsesværdig såvel i ældre som i nye bydele.

Alt dette er selvfølgelig sket under allerede eksisterende love og da også med et vist held, da byen i dette tilfælde i god tid har været i stand til at føre en aktiv jordpolitik med opkøb af jord, forinden planlægning har fundet sted.

Selvfølgelig har det ikke været problem-

frit, og det er det for så vidt stadig væk ikke. Dét er det, nærværende lovforslag kunne have været af ret så gavnlige betydning, fordi man netop med denne lov i hånden kunne have planlagt både bedre og billigere. Endvidere kunne man ved hjælp af samme lov også have undgået de såkaldte sorte pletter, hvor man i en tvangssituation måtte gå uden om med planlægningen, og derved kunne man have undgået disse brudte linjer, som ikke pynter i en ellers moderne byudvikling.

Altså ville det for Holstebros vedkommende have betydet en endnu smukkere udformning, en kortere vej længde til de fælles faciliteter, et områdes beboere nødvendigvis må hen til, og ikke mindst en mere levende medvirken af samme områdes befolkningsgrupper til at være med i bestemmelserne om indretning af det område, de selv skal betale og bo i.

Det kunne denne lov i allerhøjeste grad have medvirket til, og jeg vil dermed fastslå, at den planlægning, der allerede har fundet sted, kunne have været, som jeg nævnte før, både billigere og bedre.

Mange byer og områder i vort land, der måske nu står i den samme situation, kan undgå de problemer og fordyrelser, manglende lovgivning på dette område har givet anledning til. I den socialdemokratiske gruppe ser vi derfor meget positivt på det fremsatte lovforslag. Set fra et samfundsmæssigt synspunkt er det ikke mindst i vor tid af stor betydning, at der kan planlægges rigtigt og også til billigere priser, end vi hidtil har set.

I sagens akter for næsten tilsvarende lovgivning har jeg bemærket mig, at der har været stillet spørgsmål om, hvorvidt det kunne påvises, at byplanlægningsarbejder kunne have været udført billigere og bedre, hvis denne lov havde haft sin virkning tidligere. De adspurgte instanser har alle svaret, at det har de ikke kunnet påvise, men når de ikke har kunnet det, så tror jeg, at det svar, de giver, simpelt hen må skyldes, at man egentlig ikke har tænkt på at registrere de tilfælde, hvor nærværende lov kunne have gjort tingene billigere. Som gammel, forhenværende kommunalpolitiker og medlem af et planlægningsudvalg vil jeg være i stand til at udtale, at byer i deres planlægningsarbejde har haft de af mig påpegede vanskeligheder, og at allerede udført

[Normann Andersen.]

arbejde kunne have været gjort betydelig bedre og også til billigere priser.

Det er min overbevisning, ikke mindst gennem mit praktiske arbejde, at dette lovforslag vil have en absolut gavnlig virkning på de fremtidige byplaner, og jeg kan derfor anbefale lovforslagets gennemførelse så hurtigt som muligt. Der er selvfølgelig enkeltheder i lovforslaget, der må søges nærmere belyst, men når dette er sket under udvalgsarbejdet, vil jeg håbe, at fornuftig og logisk tankegang vil medføre, at den nye lov må få lov til at virke til gavn for den enkelte by og måske også dermed, set i et videre perspektiv, må få lov til at virke som et gode for samfundet som helhed.

Så vil jeg godt lige til slut føje til, at når jeg nu har draget denne ene bestemte by frem, så er det jo netop, fordi man dér har haft de store praktiske erfaringer, og at man også dér på et tværpolitisk grundlag har været i stand til at gennemføre den planlægning, som man nu har set, og hvis ry er nået viden om. Jeg synes, at alene den betragtning, at de samme mennesker, der har stået i disse ting, kunne tænke sig at anbefale dette lovforslag — og det ved jeg at de kunne — er en grund til, at lovforslaget bliver gennemført.

Brøndlund Nielsen (V):

Venstre, Danmarks liberale parti, afviser det lovforslag, der her er fremlagt. Det er meget vidtgående. Der er jo ingen tvivl om grundlovens holdning til ekspropriationer. Det er en absolut undtagelse, at det kan ske i forhold til den private ejendomsret, sådan som det er fastlagt i grundloven.

Set i forhold til dette er ministerens forslag yderst vidtgående. Det skal give adgang til ekspropriation til, så vidt jeg kan se, ethvert senere anvendelsesformål, og jeg må yderligere understrege „senere“, for ekspropriationen skal kunne ske på et meget tidligt tidspunkt, hvor disse ting slet ikke er klarlagt ved planlægning. Jeg synes, det er en meget lemfældig omgang med grundprincipper i vor forfatning.

Nu lagde jeg mærke til, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Normann Andersen, lagde meget stærk vægt på og adskillige gange gentog, at planlægning kunne blive

billigere igennem en sådan lov. Ja, men mon ikke det yderligere viser det meget afslappede forhold, man har til grundlovssikrede rettigheder, for det har dog vel altid været sådan, at ekspropriationer skulles følges op med fuld erstatning? Det vil sige, at jeg ikke kan forestille mig, hvordan man under de vilkår skulle kunne sikre endog en billigere planlægning og byudvikling, hvis man gennemfører et sådant forslag. Det er jo netop at antyde, at man med loven i hånden vil søge at anfægte disse grundlovssikrede rettigheder.

Så taler hr. Normann Andersen også om, at man vil få en bedre planlægning — en bedre planlægning efter et eventuelt flertals opfattelse i kommunen, men hvad med det, måske meget store, mindretal, som havde en anden opfattelse? Det er da sådan, at det jo netop er mindretallet, der skal sikres, når frihedsrettigheder er fastslået i en forfatning.

Vi afviser altså lovforslaget og vil, hvis det når videre i behandlingen her, bruge de midler, der er, for at standse det.

Når tilhængerne af forslaget også henviser til byudvikling og dennes tempo og de problemer, det rejser, så må vi gøre opmærksom på, at netop dette byudviklingstempo heldigvis nu er blevet afgørende bremset, ja, det er blevet bremset i så høj grad, at ministeren har nok at lave i sin anden egenskab af boligminister med at søge at rede de økonomiske problemer ud, der er opstået af for stærk en udvikling og idyllisk planlægning af store bolig- og centerområder.

Dette er et lovforslag, der er typisk socialistisk i sit sigte. Vi mener, ejendomsretten er noget helt centralt i samfundet. Modsætningen mellem de to standpunkter kommer frem, når ministeren mener, at det offentlige må eje jorden for på et ubestemt senere tidspunkt at anvende den til et hvilket som helst formål, og at det offentlige, måske i strid med de oprindelige ejere og med store dele af befolkningen, fastlægger, hvad man måtte mene fra offentlig side er almenvellet.

Hans Bjerregaard (FP):

Den private ejendomsret har tilsyneladende altid været en torn i øjet på socialdemokratiet, og det har da heller aldrig for sømt en mulighed for at udhule den. Sidst med dette lovforslag, hvor de med kommune-

[Hans Bjerregaard.]

planlægningsloven som en undskyldning ønsker en lov, hvorefter en kommunalbestyrelse nærmest efter forgodtbefindende kan ekspropriere fast ejendom, der tilhører private.

Fremskridtspartiet mener, at vi har en udmærket bestemmelse angående ekspropriation i grundloven, og jeg kan da gøre miljøministeren opmærksom på, at jeg her tænker på grundlovens § 73, stk. 1, hvis ministeren skulle have overset denne paragraf. Vi sætter større pris på grundlovens overholdelse end på gennemførelse af socialistiske love og kan derfor ikke være med til at gennemføre en lov om yderligere ekspropriationsmuligheder.

Gunner Baunsgaard (RV):

Det lovforslag, vi behandler her, vil give kommunalbestyrelser en mulighed for, hvis det er nødvendigt, at ekspropriere for at sikre gennemførelsen af en byudvikling, såfremt der er iværksat en planlægning. Desuden er der forskellige bestemmelser om forretningsgangen og andre muligheder og om taksationsmyndighederne. Man ønsker loven for at få planlægningen ind i en tidsmæssig sammenhæng.

Vi viger nok ofte tilbage fra at give beføjelser fra os. Vi har på mange områder decentraliseret. Jeg synes ikke, vi har grund til at mistro kommunerne og tro, at når der gives en lov som denne, så vil den blive misbrugt. Kommunerne er selvfølgelig ikke helt uden muligheder, men jeg erkender da, at som et led i den økonomiske planlægning kan det være af betydning, at man kan sikre sig i rette tid og selvfølgelig i overensstemmelse med en iværksat planlægning, som jeg også forudsætter at borgerne er blevet gjort bekendt med.

Lovforslaget har jo tidligere været behandlet, og de oplysninger, der tidligere er kommet frem, må vi have frisket op under udvalgsarbejdet. Et forslag som dette, der griber ind i den private ejendomsret, må også efter det radikale venstres formening vurderes grundigt, og jeg har bemærket mig henvendelsen fra Grundejernes Landsforbund.

Vi vil fra det radikale venstre gå ind i en saglig drøftelse af lovforslaget.

Hagen Hagensen (KF):

Det kommer næppe som en overraskelse for ministeren, at det konservative folkepartis standpunkt er uændret, fra vi i foråret havde loven om kommuneplanlægning til behandling. Det synspunkt, som vi har, er der givet udtryk for ved første behandling af lige nævnte lov, og det fastholdt vi også senere hen, mens loven var under behandling som forslag. Ved anden behandling sagde vi netop, at vi lagde vægt på de oplysninger, som ministeren havde givet om, at der ikke var nogen udvidelse af adgangen til ekspropriation. Det var besvaret klart og tydeligt fra ministerens side, og vi lagde vægt på det, ja, det var oven i købet den forudsætning, under hvilken vi kunne gå med til at gennemføre lovforslaget om kommuneplanlægning.

Vi ønsker ikke, at der skal ske nogen uønskede indgreb, og jeg kan i meget henholde mig til de bemærkninger, der er gjort bl. a. af hr. Brøndlund Nielsen. Her kan ikke være tilfælde, hvor almenvellet kræver, at man skal have så stærke bestemmelser, at man stort set på et hvilket som helst tidspunkt fra en kommunes side kan gribe ind i borgernes velerhvervede ret. Det må være nok, at kommunen kan modsætte sig en bestemt udvikling; der behøver ikke på nogen måde at være ledende beføjelser til at dreje det i en ganske bestemt retning på et hvilket som helst tidspunkt, man måtte ønske det.

Det er naturligt at henvise til, at en rimelig udvikling kan finde sted ved, at man køber i det frie marked, og vi har da også hørt fra regeringspartiets ordfører, at man ikke har kunnet sige noget af hidindtil, at byplanlægning af den grund skulle være blevet gjort vanskeligere eller dyrere. Jeg finder, at der ikke bør være en offentlig overvægt af denne art i forhold til borgerne og disses ejendomsret.

Så vil jeg bare gerne have klaret en enkelt ting fra ministeren, idet jeg spørger, om det vel må være sådan, som det er sagt i bemærkningerne, at det er kommunalbestyrelserne, der skal bestemme, og at det alene skal være kommunalbestyrelserne, der skal have afgørelsen af, hvorledes man vil anvende de arealer i kommunen, som man ønsker udlagt på den ene eller den anden måde.

Det vil jeg gerne bede ministeren give

[Hagen Hagensen.]

svar på, men her er vort svar givet allerede nu: vi ønsker ikke at medvirke til dette lovforslags gennemførelse.

Gert Petersen (SF):

Man kunne jo næsten fristes til at sige, at det er et overbudsforslag, regeringen her er kommet med. Men det er jo kun noget, man siger, når det er partierne til venstre i salen, der kommer med forslag, om hvis gennemførelsesmulighed der kan herske tvivl. Det skal jeg afstå fra.

Jeg synes, det er et godt forslag. Vi har selv fremsat tilsvarende forslag tidligere. Det har været fremsat en række gange tidligere, også af regeringen, af socialdemokratiet; og jeg synes, det er meget, meget trist, at det stadig væk er et forslag, som åbenbart skal møde en massiv modstand fra en stor del af denne sal.

Nu synes jeg, man skal holde op med at trække grundloven frem. Der findes procedureregler i grundloven for, hvordan ekspropriationsforslag kan behandles. Men man skal ikke begynde at antyde, som det skete fra venstres side, at dette forslag er på kanten af grundloven, at selve det, at man foreslår nogle ekspropriationsregler, skulle være på kanten af grundloven. Jeg er helt overbevist om, at hvis et forslag ligger på den anden side af grundloven, hvis det er grundlovsstridigt, så passerer det ikke gennem de rette myndigheder, så kommer det ikke for i denne sal, så jeg synes, man skal holde helt op med den diskussion. Forslaget her er i fuld overensstemmelse med grundloven. Om folketinget ønsker det gennemført, om vælgerne ønsker det gennemført, er et andet spørgsmål, som naturligvis også er afgørende, men man skal ikke begynde at sætte spørgsmålstejn ved forslaget ud fra grundlovsbetragtninger. Det ville ikke være kommet for i denne sal, hvis det stred mod grundloven.

Så synes jeg, at det er utroligt, at man fra Danmarks liberale partis side og fra fremskridtsfolkenes side, og hvem ved jeg, og de konservative osv. kan acceptere, at samfundet kan ekspropriere til motorvejsformål, til kirkegårde, og hvad ved jeg, men når det drejer sig om boligformål, ja, så er det straks en helt anderledes farlig sag at

ekspropriere. Det er en ejendommelig prioritering, disse liberale anlægger.

Man kan ikke med rette påstå, at et forslag som dette, der kan sikre en bedre planlægning for udviklingen af hele miljøet, sikre en bedre prisudvikling af jordpriserne osv., strider mod menneskenes ret til at bruge jorden og bruge fast ejendom til at bo i. Og man kan for så vidt heller ikke påstå, at det strider imod den private ejendomsret, hvis den private ejendomsret opfattes på denne måde, som jeg netop gav udtryk for, som en ret til at bruge jorden, til at bruge ejendom til at bo i. Tværtimod er det en forudsætning for, at de flest mulige kan komme til at leve under betryggende forhold, at udviklingen kan planlægges, og at jordprisudviklingen bliver holdt dæmpet.

Her tror jeg netop, at den adgang, der her åbnes til ekspropriation til byudvikling, virkelig rummer muligheder. Det er jo netop ikke sådan, at ekspropriationen gør tingene dyrere. Den bevirker heller ikke, som en ordfører her var inde på, at man sådan slipper nemt omkring ved det, slipper meget billigere, og derfor kunne han se, der var noget meget odiøst ved det, men ekspropriationen betyder, at det offentlige kan overtage jord så betids med hensyn til byudviklingen, at jorden endnu ikke er kommet op i den tårnhøje pris, som den kan være kommet i på et senere tidspunkt. Men man betaler alligevel fuld erstatning for jorden til den pris, som den har på det tidspunkt, ekspropriationen foretages.

Jeg mener, at spørgsmålet netop er, om vi skal fortsætte den jungleagtige udvikling med hensyn til byvækst og andre former for vækst, som vort samfund har kendt til, især igennem de sidste 10-15-20 år, eller om vi skal ind på en mere planlagt udvikling af miljøet, af vilkårene, til gavn for menneskene. Det sidste forudsætter bl. a., at et så beskeden forslag som dette bliver gjort til lov.

Ritta Ahm (KrF):

Det må naturligvis være muligt for en kommunalbestyrelse at kunne planlægge, men det må også være en forudsætning, at der tages så mange menneskelige hensyn som muligt. Den socialdemokratiske ordfører har klart slået fast, hvad en undersø-

[Ritta Ahm.]

gelse kan bruges til, ved at oplyse, at om-talte undersøgelse skal man ikke tage så meget til efterretning.

Om vi kan bruge de eksisterende love, eller om der skal bygges en anden styringsme-kanisme op, kan jeg ikke sige endnu, men det må vi kunne finde ud af i udvalget.

Jeg vil gå ind i et positivt og sagligt ud-valgsarbejde, og det er altså resultatet heraf, som vil blive afgørende for, hvilken stilling kristeligt folkeparti vil tage til dette lov-forslag.

Kaj Hansen (DKP):

Da jeg hørte venstres ordfører, suppleret af fremskridtspartiet, og måske i lidt mere afdæmpet form af hr. Hagen Hagensen, så kom jeg til at tænke på den gamle sang „Nu skælver børs og banker“. Men det er jo nok lidt overdrevet, for dette lovforslag er jo kun et ganske lille bitte skridt frem imod at tage hensyn til almenvellet inden for de rammer, som grundloven har afstukket. Derfor er der næppe nogen grund til at være meget forarget over dette forslag, selv om der er partier, som sætter den hellige private ejendomsret højt, højt over, hvad der gavner det store flertal af befolkningen.

Jeg har i første omgang her ganske bevidst undtaget den radikale ordfører og ordføreren for kristeligt folkeparti, fordi det vil jo af udvalgsarbejdet afhænge, om de vil sætte almenvellet over den enkeltes egoistiske interesser.

Om selve forslaget, som hedder forslag til lov om ekspropriation til byudvikling, må jeg sige, at jeg kunne have ønsket en til-føjelse: og byfornyelse. Hvorfor det? Ja, dér kunne jeg passende citere, hvad miljømini-steren siger i sin skriftlige redegørelse af 12. juni 1975:

„På grundlag af oversigtsplanerne fra ca. 30 af de tidligere købstadkommuner med over 25.000 indbyggere er det skønnet, at ca. 100.000 boliger er kondemnabile og andre 100.000 boliger såkaldt utidssvarende . . .

Udviklingen i de senere år har flere steder vist, at de gamle bycentre næppe kan fun-gere, hvis vækstpresset med hensyn til er-hvervsetageareal og trafikbelastning fort-sætter. I disse ældre bydele er der derfor behov for en aflastning og for sanering og byfornyelse i bred forstand.“

Hertil vil miljøministeren måske sige, at vi jo har lov om kommuneplanlægning, som bl. a. i § 3, stk. 3, punkt 7, indeholder spørgsmål om byfornyelse. Han vil måske endvidere henvise til § 34 i lov om kommune-planlægning, hvor der står:

„Kommunalbestyrelsen kan ekspropriere fast ejendom, der tilhører private, eller pri-vate rettigheder over fast ejendom, når eks-propropriationen vil være af væsentlig betyd-ning for virkeliggørelsen af en lokalplan eller en byplanvedtægt.“

Det, jeg gerne vil ind på, er, at jeg gerne vil spørge miljøministeren, om han tror eller mener, at det med hensyn til den virkelige byfornyelse og store byfornyelsesprojekter, som bl. a. går på en delvis sanering, opret-ning af ejendomme, afsættelse af fritids-arealer, afsættelse af fælles faciliteter osv., foretaget af kommunerne, med den lovgiv-ning, som hidtil er til rådighed, vil være muligt, f. eks. i en by som København, at inddrage et meget stort kvarter i en sådan byfornyelsesplan. Kan kommunerne da gen-nem ekspropriation sikre sig den fuldstæn-dige råderet over et sådant kvarter med den hidtidige lovgivning? Det vil jeg gerne fore-løbig stille mig tvivlende over for, og derfor kunne jeg ønske, at man netop i dette lov-forslag om ekspropriation til byudvikling også inddrog spørgsmålet om byfornyelse, således at kommunerne i enhver henseende havde et instrument, så de kunne tilrette-lægge byfornyelse på en måde, der ville blive til gavn for byernes befolkning.

Ellers må jeg sige, at jeg hilser dette for-slag med tilfredshed. Det er som sagt et skridt i den rigtige retning, et lille skridt, og det er et skridt, som vi vil støtte, og vi vil gå ind i et positivt udvalgsarbejde.

Nana Mikkelsen (VS):

Forslaget er nødvendigt for det borgerlige samfunds fysiske og økonomiske planlæg-ning, hvor det offentlige påtager sig regule-ringen af de fysiske forhold, så de værste kapitalistiske brølere undgås. Det drejer sig om de skranker, den private ejendomsret, i tilfældet her vedrørende jorden, sætter for planlægningen som sådan. Det er i den for-bindelse interessant, at mange borgerlige kommunalpolitikere mener, indgrebet er nød-vendigt, og at den enkelte kapitalists inter-esser må vige for helheden.

[Nana Mikkelson.]

Det er også vigtigt, at planlægningen bliver understøttet med adækvate midler til dens gennemførelse. Forslaget drejer sig om at sikre arealer til byudvikling på det rigtige sted, til den rigtige pris. Det er det, dette forslag tilsigter. Men det fremgår ikke, om erstatningsprisen skal fastsættes efter jordens landbrugsmæssige værdi, hvilket ville være det rimeligste, eller efter vurderingsprisen, efter at arealet er påtænkt anvendt til byudviklingsformål. Ekspropriation er et nødvendigt planlægningsmiddel til at sikre en aktiv jordpolitik.

En anden ting er, at man kan forhindre ekspropriationer til byudvikling gennem kommunernes økonomiske rammer. Kommunerne skal betale kontant. Det vil sige at kommuner med en god likviditet kan betale, mens udviklingskommunerne ikke kan, altså ryger vi igen ind i egnsudviklingsproblematikken og den kommunale udligning, som er omtalt i landsplanredegørelsen. VS vil derfor endnu en gang fremhæve, at progressiv enhedsskat vil være et middel til en sådan udligning mellem kommunerne, for ét er at give lov til dette her, et andet er at give de økonomiske rammer.

Som et redskab i planlægningen er ekspropriation et nødvendigt, men ikke tilstrækkeligt middel. Der mangler bl. a. regler, der tager sigte på jordspekulationen i almindelighed, erhvervslivets lokalisering og mange andre ting, før vi får de tilstrækkelige midler.

Ejler Koch (S):

Det gik jo desværre, som man kunne vente, at de borgerlige partier, da vi skulle til at snakke om, hvordan vores planlægning skulle realiseres, krøb i ly bag grundlovens § 73.

Det er nødvendigt at sige, og det kan ikke siges for tit, at spørgsmålet om, hvad almenvellet kræver, har været oppe i talløse domstolsafgørelser, første gang i 1912 og 1913, og hver gang dette spørgsmål er kommet op, har højesteret sagt: dette er ikke et juridisk, men et politisk spørgsmål, der afgøres i folketinget, og domstolene har hver gang bøjet sig for folketingets afgørelse om, hvad almenvellet krævede. Det vil de naturligvis også gøre, hvis folketinget finder det nødvendigt her.

Derfor mener jeg, man kan sige, at man ikke vil være med til at gennemføre de positive skridt til at realisere vores planlægning, men man kan ikke krybe i ly bag en grundlovsbestemmelse, som ikke giver ly på dette punkt. Der er ikke noget grundlovsstridigt i forslaget, og det er godkendt af højesteret i 1948 direkte, at man kan ekspropriere til boligformål. Det har ikke noget med grundloven at gøre. Det er spørgsmålet om viljen til at realisere en positiv planlægning, det drejer sig om.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Ekspropriation har jo mange gange bragt sindene i oprør i dette folketing. Jeg vil dog understrege, at mangan en gang har vi da fået gennemført gode love om ekspropriation til forskellige formål, som jeg også har glædet mig over at dette folketing har været enig om — også de partier, der i dag taler med store bogstaver om ekspropriation og grundlovens § 73.

Jeg er enig med hr. Normann Andersen i de gode og talende eksempler, der blev nævnt fra Holstebro, og jeg har tidligere, når disse sager har været behandlet i udvalget, vist eksempler fra andre dele af landet.

Jeg vil sige til hr. Brøndlund Nielsen, at bedre planlægning er jo altid billigere planlægning, men forkert planlægning, dårlig planlægning, er altid dyr planlægning på længere sigt. Det er det, der er hovedmotivet ved både denne ekspropriationsbestemmelse og de ekspropriationsbestemmelser, som gældende lovgivning indeholder, netop at undgå de dyre løsninger. Men det er ikke alene spørgsmålet og heller ikke primært spørgsmålet om at købe eller at få jorden stillet til rådighed til billigst mulig pris, men om at få det på det tidspunkt, hvor den skal indgå i planlægningen, og dermed få en fornuftig og for samfundet dermed billigere løsning ud af det.

Hr. Brøndlund Nielsen talte om „dette venstreorienterede forslag“. Jeg vil godt henvise til, at vi ud over landet har mange kommunalpolitikere, der tilhører hr. Brøndlund Niensens parti, som i så fald er meget venstreorienterede. For det er jo det forunderlige, at en lovgivning og bestemmelser af denne karakter er noget, der vinder tilslutning hos kommunalpolitikere landet over, helt klart uafhængigt af, om de er bor-

[Miljøministeren.]

gerlige, socialdemokrater eller tilhører andre partier. Men så snart sagen drøftes inde i dette hus, ja, så er holdningen en anden.

Til hr. Gunner Baunsgaard vil jeg sige tak, og jeg vil også gøre mit til, at vi kan få et så grundigt udvalgsarbejde — hvorunder vi vil give de oplysninger, som er nødvendige — for at flere kan blive overbevist om nødvendigheden af dette.

Hr. Hagen Hagensen kan jeg svare på det direkte spørgsmål, at det er alene kommunalbestyrelsen, der kan beslutte ekspropriationen ifølge lovforslaget, men det er klart, at der her ifølge vor lovgivning om lands- og regionplanlægning vil være en vetoret under hensyn til regionplanlægningen, indtil der er en godkendt regionplan, ligesom der naturligvis er mulighed for at påklage en ekspropriationsbeslutning til planstyrelsen. Det er jo den gængse procedure i alle den slags spørgsmål.

Hr. Gert Petersen vil jeg kun sige tak for de gode betragtninger og ligeså til fru Ritta Ahm. Jeg håber også, vi kan få et godt og et positivt resultat af det arbejde, som nu skal gå i gang.

Hr. Kaj Hansen rejste spørgsmålet om byfornyelse. Jeg vil først sige, at der ifølge gældende lovgivning også er mulighed for at lave ekspropriation for større områder, idet saneringslovens bestemmelse om storsanering her kan anvendes — saneringsloven indeholder jo, som alle ved, en ekspropriationsbestemmelse. Men yderligere kan jeg tilføje, som jeg tidligere har gjort opmærksom på, at det er min hensigt, så snart det er muligt, at færdiggøre et lovforslag om byfornyelse, som jeg har i tankerne eventuelt at kombinere med saneringsloven og eventuelt bygningsfredningsbestemmelserne. Der vil således i den kommende lov være mulighed for — og det er min tanke — at indsætte de bestemmelser, som man måske kunne savne i det lovforslag, der er tale om her.

Sluttelig vil jeg sige til fru Nana Mikkelsen, at jeg erkender, de økonomiske problemer er til stede for kommunerne — mere for nogle kommuner end andre kommuner — det var også det, der lå bag ved den lov, som blev gennemført om statens bolig- og byggefond. Jeg erkender, at der i dag ikke er mange

midler i denne fond, men det var intentionen bag denne lov.

Jeg håber altså, at vi kan få instrumentet, og også at der skabes økonomiske muligheder for at bruge dette instrument til en fornuftig planlægning. Jeg vil henvide til, at folketinget jo har vedtaget ret mange love, hvor ekspropriationsbestemmelsen er indgået, så jeg forstår ikke helt den hellige harme, der fra visse borgerlige kredse har været til stede her i dag.

Brøndlund Nielsen (V):

Jeg skal til hr. Ejler Kochs kommentarer vedrørende grundloven sige, at jeg opfatter det på den måde, at grundloven netop til sikrer en række ting, som vi ikke herinde med trods alt ret tilfældige flertal fra tid til anden kan ændre på. Meningen med, at grundloven er en lov over andre love, er jo netop, at den tilsikrer en række ting, som ikke kan røres, heller ikke af almindelig lovgivning. Grundloven fastslår i sin § 73, at ejendomsretten er ukrænkelig. Så står der punktum, det er den første, afgørende hovedbestemmelse. Det er en af frihedsrettighederne, som vi ikke herinde er berettiget til at gå for nær.

Jeg lagde godt mærke til, at hr. Ejler Koch så talte om en „positiv“ planlægning — det var det, man skulle sikre. Ja, så afhænger det bare af, hvad man mener er positivt; her kan det meget vel være, at der er nogle, som ikke mener det er positivt.

Må jeg sige til ministeren, der mente at kunne finde nogle af mine partifæller, der ville gå ind for disse ting, at der kan da godt være nogle, der sidder og arbejder praktisk med en plan, som bliver så glade for den, at de måske synes, det er forkert, at der er noget, der kan stå dem i vejen, men vi agter i hvert fald her at stå fast på, at man må værne om grundlovens frihedsrettigheder.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil sige tak til ministeren for det klare svar, han gav — det ventede jeg også — at det var kommunalbestyrelserne og kommunalbestyrelserne alene, der under iagttagelse af det regelsæt, der findes om den højere planlægning, havde afgørelsen i henseende til, hvad de ville foretage sig også i henhold til dette lovforslag.

[Hagen Hagensen.]

Når jeg spurgte, så havde det sådan set et lidt andet sigte, for der er jo tale om et nær-demokrati, som man i nogen grad vil fremme på denne måde. Dette nærdemokrati har for ganske kort tid siden manifesteret sig i en kommune, der ligger ikke så langt fra København, i forbindelse med nogle ganske særlige grunde, der både kan bruges til rekreative formål, men som der også kan være boliger på. Der er det pudsigt at se, med hvilken intensitet ministeren blander sig dér, hvor nærdemokratiet har talt og bestemt, hvad det ønsker derude. Det var måske en af grundene til mit spørgsmål. Det er jo grundene ude i Gentofte ved Strandvejen, det drejer sig om.

Lad mig lige have lov til i øvrigt at sige i forbindelse med det, hr. Ejler Koch nævnte, at netop fordi vore domstole har taget den stilling, de har, til love, der er vedtaget i dette høje ting, har dette høje ting en særlig forpligtelse til at sørge for, at vi aldrig kommer til at gå ret tæt op på den bestemmelse, vi har vedtaget, og som står i vores grundlov.

Gert Petersen (SF):

Det er hr. Brøndlund Niensens forfalskning af grundloven, som kalder mig herop — der var jo tale om intet mindre end det. Grundloven tilsikrer, at ejendomsretten er ukrænkelig, siger hr. Brøndlund Nielsen. Nej, grundloven siger, at man kan kun gribe ind over for ejendomsretten, hvis almenvellet kræver det. Det er, hvad grundloven siger. Afgørelsen af, hvad almenvellet kræver, er i vid udstrækning en politisk afgørelse. Det er rigtigt, at grundloven er en lov, der står over andre love. Grundloven siger ydermere, at fordi der gør sig disse særlige forhold gældende omkring ejendomsretten, så kan der anlægges en særlig vanskelig procedure for indgreb i ejendomsretten, idet et kvalificeret mindretal herinde kan forlange, at en lov, der indbefatter ekspropriation, skal udsættes og først kan gennemføres af et flertal i et følgende, nyalgt folketing. Dermed har man vanskeliggjort indgreb mod ejendomsretten, men ikke umuliggjort sådanne indgreb.

Jeg synes nok, at hr. Brøndlund Nielsen burde lægge sig på sinde, hvad det egentlig

er der står i grundloven, og holde op med at forfalske den heroppefra.

Kaj Hansen (DKP):

Den måde at fortolke grundloven på, som venstres ordfører her har benyttet, det er faktisk kun at tage nogle ting i grundloven, som passer i venstres kram, og så lade det andet ligge.

Der har været perioder i det danske folks historie og dette folketingets historie, hvor der virkelig var grund til at stå vagt om grundloven. Der svigtede venstre jo også. Nu skal man ikke prøve at spille sig op omkring grundloven på sådan et lille bitte spørgsmål, som der her er tale om.

Det er rigtigt, hvad bl. a. hr. Gert Petersen siger, der er jo en meget vigtig passus i grundloven, der siger, at når det drejer sig om almenvellet, så kan man gribe ind. Nok om det.

Kommunisterne er positive, når der er grund til det, og vi er negative, når dette er nødvendigt. Jeg vil gerne takke miljøministeren, fordi han her stiller i udsigt, at det, man eventuelt kan savne i dette forslag med henblik på en byfornyelse, er det miljøministerens agt at fremkomme med i et særskilt lovforslag, der går på byfornyelsesprojekter. Det vil kommunisterne hilse meget velkommen af flere grunde. For det første fordi vi ved, at der arbejdes med ret så store byfornyelsesprojekter, som byplanlæggere og teknikere og andre — beboere — gerne ser hurtigt kommer i gang, men som ligesom mangler en samlende ramme. For det andet fordi vi fortsat har 130.000 arbejdsløse. Vi kunne næppe bruge disse arbejdsløse, eller en del af dem, på en bedre måde end ved at få gennemført en række af disse byfornyelsesprojekter. Man har jo altid sagt, når der har været fuld beskæftigelse, at det har vi ikke tid og arbejdskraft til, men nu har vi en vældig mulighed for at få igangsat og gennemført en række byfornyelsesprojekter, idet vi har arbejdskraften til det.

Kommunisterne hilser altså en sådan lovgivning velkommen.

Holger Hansen (V):

Dette lovforslag foregiver at være et lovforslag, der skulle hjælpe til en bedre planlægning. Efter debatten her om grundloven

[Hølgert Hansen.]

kunne man næsten få det indtryk, at det ikke var det, lovforslaget gik ud på. Det mener jeg sådan set heller ikke det er.

Når jeg har bedt om ordet, så er det for at gøre nogle planlægningsmæssige betragtninger på baggrund af det lovforslag, der nu ligger, og jeg vil gerne gøre dem til ministeren, som var inde med nogle meget letkøbte betragtninger om, at bedre planlægning er billigere planlægning og dårlig planlægning er dyrere planlægning. Det er jeg ikke sikker på altid gælder, hr. minister.

Der er ingen, der siger, at en ekspropriationsmulighed giver bedre planlægning. Det kan meget vel tænkes, at det modsatte er tilfældet. Ministeren har jo over for os tilkendegivet, at man i mange andre lande har ekspropriationsmuligheder — dem, som ministeren så brændende ønsker sig. Det er måske en af forklaringerne på, at man i mange andre lande har lavet meget værre planlægning, end vi har lavet her til lands.

Når vi står i en hovedstad, som på mange måder fremtræder smukkere end mange vesteuropæiske storbyer, så tror jeg, at en af årsagerne, måske den vigtigste, dertil er, at der ikke har været et politisk flertal, som havde en ekspropriationsmulighed til at „køre igennem“, hvor man ønskede det.

Mit partis ordfører har sagt, at venstre vil modsætte sig, at en sådan lovgivning bliver ført igennem. Det vil vi af principielle grunde, som hr. Brøndlund Nielsen har redegjort for, men bestemt også, fordi vi ikke ønsker at give kommunalbestyrelser mulighed for at „køre igennem“, ud fra hvad der for tiden måtte være deres syn og deres ønske med hensyn til, hvordan fremtidens byer og fremtidens planlægning skal være. Jeg tænker, at vi havde haft en stockholmsk situation eller måske en Bruxelles-situation i dette land, såfremt kommunalbestyrelser havde haft en uindskrænket mulighed for at ekspropriere, når det passede dem. Bl. a. derfor skal vi ikke have denne lovgivning.

Ministeren siger lidt polemisk, at der findes jo venstreborgmestre og venstrekommunalbestyrelsesmedlemmer, som gerne så en sådan lovgivning. Det skal jeg ikke nægte; det vil der givet. Men dette folketings opgave er jo ikke alene at lægge lovgivningen til rette for de lokale myndigheder, så de får

den bedst mulige adgang til at gennemføre de betragtninger og de ønsker, de måtte have på det felt, vi nu bevæger os på. Dette folketing har til opgave at veje på den ene side de midler, der måtte være givet, i dette tilfælde til kommunerne, på den anden side hensynet til de mennesker, kommunerne skal planlægge for.

Det er denne balance, jeg mener vi har fastholdt på udmærket måde i den planlovsreform, som vi tog det sidste store skridt til her i juni måned, og hvor vi gav de danske kommunalbestyrelser større beføjelser på dette område end på noget andet område, hvor vi gav bestemmelser, hvorefter kommunalbestyrelsen har uindskrænket ret — hvis de i øvrigt følger lovens ord om, hvordan man laver planlægningen — til at bestemme over, hvordan planlægningen skal være, hvor vi har klippet ankelighederne over, hvor borgeren altså er undergivet lovgivningen og kommunalbestyrelsen alene også er ankelighed. Jeg tør nok sige, at vi i denne lovgivning har decentraliseret og forenklet, men vi har også givet kommunalbestyrelsen en meget stærk magt over den enkelte.

Jeg kan sige på mit partis vegne, at vores modstand mod dette dels er begrundet i ideologiske og principielle synspunkter, som er fremhævet fra venstre i ordførertalen her, men dels også skyldes, at vi mener, det ville både dansk planlægning overordentlig ilde, om en ekspropriationsbestemmelse skulle komme ind i vores lovgivning og skulle blive misbrugt.

Og så til sidst: jeg ved da godt, at miljøministeren har behov for at hejse denne røde fane; det er jo en gammel dug, som bliver luftet en gang i hver sæson, og det gør man altså også i denne runde. Vi vil forsøge på at behandle dette flag med den ærbødighed, som jeg synes det har behov for at blive behandlet med, nemlig at det bliver pakket ned og lagt i skuffen igen — så har ministeren jo ret til at genbruge.

(Kort bemærkning).

Brøndlund Nielsen (V):

Hr. Gert Petersen taler om almenvellet og understreger det meget stærkt. Jeg skal dertil kun sige, at der kan jo være forskel med hensyn til, hvad man mener er almenvellet. Socialister har det jo med at få åbenbaringer

[Brøndlund Nielsen.]

om, hvad det er; dem vil vi andre gerne have os frabedt at få trukket ned over hovedet, og derfor vil vi ikke give midler til det.

Jeg lagde også mærke til, at hr. Gert Petersen i sit første indlæg karakteriserede grundlovens bestemmelser om dette her som rent proceduremæssige. Jeg bemærkede dog, at det støttede hr. Ejler Koch ikke.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg er glad for hr. Brøndlund Niensens første indlæg i anden omgang, som jo var et indlæg helt på linje med det, hr. Brøndlund Niensens partifæller sagde ved en tidligere lejlighed, hvor vi diskuterede det spørgsmål, nemlig, at der ikke var noget at sige til, at de folk ude i kommunerne var glade for bestemmelsen. Det er jo dem, der har skoen på, det er jo dem, der ved, hvad det drejer sig om. Det er jeg da meget enig med hr. Brøndlund Nielsen og andre i.

Til hr. Hagen Hagensen, som nu tog skibsrædergrundene op i denne debat, vil jeg sige, at jeg er helt enig i — og det har jeg aldrig lagt skjul på — at disse grunde bør friholdes som nærrekreative områder for den stor-københavnske befolkning. Jeg har henvist til, at der netop i loven om hovedstadsrådet er en § 16, som siger, at hovedstadsrådet har medansvaret for, at sådanne muligheder bliver skabt. Det er jo det, der er baggrunden for lovgivningen, at man har fået disse regionale bemyndigelser til at klare de rekreative områder. Jeg kan derfor ikke rigtig se, hvordan hr. Hagen Hagensen med nogen ret kan indblande skibsrædergrundene i en debat af denne karakter.

Hr. Holger Hansen havde lidt svært ved at balancere. Det var en æggedans. Kommunerne skulle skam ikke have lov til at bestemme alt, men de skulle alligevel have adgang til selv at bestemme — det har de også fået, og det er jeg enig i, gennem kommuneplanloven, hvorefter kommunerne har fået en større bemyndigelse. Denne bemyndigelse hænger sammen med et klart ansvar over for borgerne gennem nærdemokratiet og ved, at borgerne skal med i tingene. Jeg synes, det var lidt for meget æggedans i forhold til disse to hovedprincipper i vor lovgivning.

Jeg vil understrege, at jeg er enig i, at man ikke får en decentralisering, uden at man også har en centralisering i planlæg-

ningen, men jeg vil da sige, at jeg mener, vi fortsat kan drøfte dette, selv om vi måske ikke får det igennem denne gang. Det kan jeg ikke vide noget om, men jeg er så optimistisk, at jeg tror, fornuften sejrer, og at der på et eller andet tidspunkt også bliver et flertal for at gennemføre denne fornuftige ting. Så kan vi jo som så mange andre gange begynde at skændes om, når det er gennemført, hvem der har æren af disse fornuftige bestemmelser, som vi har gjort med så mange andre love, som socialdemokratiet igennem nogle år har måttet kæmpe for at finde forståelse for i dette ting.

Ejler Koch (S):

Jeg har ikke meget håb om, at det inden for disse korte tidsfrister vil lykkes at give hr. Brøndlund Nielsen et kursus i statsforfatningsret, men jeg kan forstå, det ville være påkrævet. Hr. Brøndlund Nielsen siger, at den private ejendomsret er ukrænkelig, og det er hovedbestemmelsen. Nej, sådan er det ikke. Den bestemmelse ville endog ikke efter den statsretlige teori forhindre en total nationalisering af Danmarks jord. Det er den, man indleder med for at sige, at når man krænker ejendomsretten, så skal det ske ifølge lov. Lovforslag kan vi vedtage. Almenvellet skal kræve det — det bestemmer vi her — og der skal gives fuldstændig erstatning, det er fastlagt i lovforslaget. Derfor kan man ikke påberåbe sig grundlovens § 73 i forbindelse med dette lovforslag. Den opstiller nogle betingelser, og den fastlægger en procedure, og alt andet, man vil putte i den bestemmelse, er politik.

Derfor har jeg også meget mere sympati for hr. Holger Hansens betragtninger, hvor jeg forstår, at bekymringen er en vis mistillid til, hvordan landets folkevalgte kommunalbestyrelser vil anvende en sådan bestemmelse. Det var netop det, jeg synes det var værd at diskutere, fremfor det med grundloven, som der ingen realiteter er i.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg forstår godt, at hr. Ejler Koch gør disse betragtninger gældende, men én ting er ganske givet i denne forbindelse, nemlig at almenvellet kan ikke kræve nogen bestemmelse af denne art. Man må kunne holde sig til den lovgivning, vi har, og derfor synes jeg, man kan nøjes med det, der er.

[Hagen Hagensen.]

Ministeren taler om skibsredergrundene. Det var også det areal, jeg nævnte, hvor der er en blanding af formål, der kan tilgodeses. Man kan have noget til rekreative formål og noget til beboelse, som vi vel også netop har behov for at få. Det er kommunen, der afgør dette; det har ministeren rigtigt sagt. Ministeren ved én ting lige så godt som jeg, nemlig at rekreative områder umiddelbart herinde ved hovedstaden, de bliver slet ikke benyttet i forhold til den nytte, de kan være til, hvis der kommer fornuftige boliger på dem. Derfor er det egentlig meget pudsigt, at man på den måde vil blande sig i det nærdemokrati, man ellers gerne vil have gennemført.

Camre (S):

Jeg ville godt sige tak til hr. Holger Hansen for hans klare påpegning af, at et tilstrækkeligt flertal, som det blev udtrykt, havde kørt lige igennem. Jeg kan forstå, at det, hr. Holger Hansen her tænker på, er, at et tilstrækkeligt socialdemokratisk flertal ville være kørt durk igennem med bulldozerne på den sorte firkant på Nørrebro og ligeså i de sorte områder af Vesterbro og bygget nogle menneskeværdige boliger op i stedet for det, der er.

Når hr. Holger Hansen i den sammenhæng drager Bruxelles og Stockholm ind i billedet, så kræver det vist en lidt nærmere forklaring, for det, hr. Holger Hansen her tænker på, kan jo ikke være disse gyselige stockholmske, henholdsvis bruxellesske motorgader, som ikke er til at finde ud og ind af, for det har dette lovforslag overhovedet ikke noget at gøre med. Dette lovforslag har at gøre med byudvikling, med boligbyggeri, og nogle skrækelige bulldozerekspirimentter til motorgadeformål kunne jo efter den eksisterende lovgivning, hvis man i øvrigt var tosset nok til det, udmærket føres igennem. Det behøver vi ikke nogen ny lovgivning til, for motorgadebyggeri er i overensstemmelse med almenvellet, og en lovgivning af den art kunne, hvis man altså gik forkert frem, bruges på en uønskelig måde. Jeg vil godt vide, hvor det er, man i Stockholm og i Bruxelles har foretaget ekspropriationer til boligformål, til byudvikling, som har skabt sådanne rædselsfulde tilstande, for jeg for-

stod, at der var en parallelisering i hr. Holger Hansens udtalelse om dette emne.

Holger Hansen (V):

Jeg må henvise hr. Camre til at sætte sig nøje ind i, hvordan byudvikling og byplanlægning tilrettelægges. Det er jo ikke alene et spørgsmål om at lave veje. Det er også et spørgsmål om at bygge huse, det er et spørgsmål om at rive dem ned, det er et spørgsmål om, hvorledes man bærer sig ad med dette med den lovgivning, der nu er for hånden.

Det fører mig over til hr. Ejler Kochs betragtninger om kommunerne og kommunalbestyrelserne, om, at jeg åbenbart ikke havde den nødvendige tillid til, at de ville gøre noget fornuftigt. Jo, det har jeg, og det mener jeg sådan set også at vi har understreget ved den lovgivning, som vi har været med til at gennemføre i foråret. Men det fritager ikke dette folketing for at balancere tingene af, og hvis det er det, ministeren kalder for æggedans, så lad os da bare danse med æg, hr. minister. Det er vores opgave som lovgivere at prøve at tilrettelægge myndighedernes muligheder og ansvar og borgernes ret på en sådan måde, at der kommer en balance i tingene, at borgerne føler, at de kan være trygge ved de regler og forordninger, som myndighederne er givet og har fået mulighed for at udøve over for dem. Det er på dette punkt, vi ser en politisk skæring, en politisk forskel af karakter, af stor betydning imellem socialdemokratiet og venstre, og den står vi gerne ved. Vi mener altså, at man fra socialdemokratiets side går for vidt på dette punkt, og det er derfor, vi har udtalt vores, jeg vil ikke sige afsky, men modvilje og modstand imod det lovforslag, som ministeren her har lagt på bordet.

Camre (S):

Så let slipper man altså ikke udenom, hr. Holger Hansen. Jeg tror, vi meget langt er enige i en kritik af den form for gade-gennembrud, som er sket eksempelvis i forbindelse med de stockholmske motorgader. Men hvis man skulle noget sådant — hvad jeg mener man bør — er det, man skulle gennemføre, en eller anden form for formålsparagraf pakket ind i den eksisterende adgang til ekspropriation til gade- og

[Camre.]

vejformål og ikke denne lov. Derfor vil jeg igen bede hr. Hagen Hagensen om at overveje, om ikke det, han i realiteten ønsker at hindre, slet ikke skal hindres ved at stoppe denne lovgivning, tværtimod.

Miljøministeren (Helge Nielsen):

Jeg synes ikke, jeg kunne lade den bemærkning fra hr. Hagen Hagensen i anden eller tredje omgang vedrørende skibsredergrundene ligge. Jeg vil egentlig gerne have konstateret, om hr. Hagen Hagensen er enig i, at der skal bygges så meget på disse grunde som det, der er tilfældet, hvis ikke man fra hovedstadsrådet eller anden side prøver at hjælpe Gentofte kommune økonomisk med at undgå at bebygge mere end halvdelen.

(Kort bemærkning).**Hagen Hagensen (KF):**

I forbindelse med disse grunde er det princippet om nærdemokratiet, jeg har talt om, og det var ministeren, der på forskellig måde, synes jeg, i den senere tid har blandet sig i disse forhold, der nu gerne vil have, at det skal være nærdemokrati med det lovforslag, vi behandler her, der alene skal have afgørelsen. Det var bare det, jeg gerne ville have det også skulle være derude.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om fysisk planlægning. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod forurening af havet med olie.

(Lovforslag nr. 76. Fremsat 12/11 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Camre (S):

Det foreliggende lovforslag indeholder nogle tekniske ændringer, som tjener til en nøjere definition af de havområder, hvor lovens beskyttelsesbestemmelser er gældende. Det er i særlig grad påkrævet af hensyn til beskyttelse af det værdifulde havområde, som ligger mellem Australiens nordøstkyst og det såkaldte Store Koralrev.

Socialdemokratiet støtter varmt enhver udbygning, der tjener en øget beskyttelse af havene imod forurening. Nærværende forslag er kun begrænsning af nogle af de dråber, som ikke må falde i havet.

I den forbindelse vil jeg meget stærkt beklage, at den mere omfattende lov af 3. februar 1971, som var den danske vedtagelse af FN's rådgivende søfartsorganisations vedtagelser i 1969, ikke er sat i kraft internationalt, fordi kun 24 lande har tiltrådt den, mens den internationale olieforureningskonvention kræver, at mindst 35 lande tiltræder, før sådanne bestemmelser sættes i kraft.

Jeg vil spørge miljøministeren, om Danmark har nogen mulighed for igennem de internationale samarbejdsorganisationer at lægge pres på nogle af de resterende lande. Det er jo stærkt utilfredsstillende, at vores gode vilje på området ikke får mulighed for at hidføre ændringer, fordi det forsinkes af mindre progressive lande.

Jeg kan tilsige socialdemokratiets fulde støtte til en hurtig behandling af det foreliggende lovforslag.

Wichmann Madsen (V):

Da det foreliggende forslag nr. 76 til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod forurening af havet med olie er en ajourføring af IMCO's internationale konvention til undgåelse af forurening af havet med olie og kun er et lille skridt på vejen til at få stoppet olieforureningen af have og kyster, således at vi kommer frem til en bedre international beskyttelse af havmiljøet, kan jeg på venstres vegne tilsige ministeren mit partis støtte til en hurtig og positiv bearbejdelse i udvalget.

Arentoft (FP):

Dette lovforslag kan karakteriseres som en proceduresag, der også i høj grad kan